

Varga Melinda ajánlja

ÉRZÉKI VERSEK LÉTRŐL, NŐRŐL, POLITIKÁRÓL

A jó vers mindenkire szól. Egyetemes. Szerelmesünk öleléséhez hasonló eksztatikus gyönyört nyújt. A költő helyettünk mond el valamit a világról; mi meg belehelyezük magunkat verseibe, és úgy érezzük, akár mi is írhattuk volna. Böszörményi Zoltán *Soha véget nem érő szeretkezés* című verseskötetére illenek a fentiek.

A címből arra következtethetünk, magasztos szerelmi lírával kényeztet el bennünket a szerző. A borító pedig a könyv egyik vezérmotívumára, a tenger hullámaira utal.

Ezek után nem meglepő, hogy az első ciklus, a *Simogató*, szerelmi lírát vonultat fel, érzékiségűl pezsgő, igen impulzív költői képeket a női testről, a szerelem gyönyörérzetéről, egyikben még egy édeshármas lehetősége is feltűnik (*Csak kezek és lábak és fejek...*, amelyet lapunkban olvashatnak). Walt Whitman *Ének magamról* című költeményének utolsó sora a versszöveg egészével izgalmas jelentésmezőket nyit meg, többféle értelmezésre ad alkalmat.

Korábban is gyakran írt szerelmi témáról a szerző Ettore Majorana atomfizikus alakmá-sába bújva, de a mostani versek sokkal erőteljesebbek a régieknél, sokkal inkább szólnak az öröm szabadcsapatáról, mint a fájdalomról, az elcsigázottságról, a magányról. Pulzálnak, tele vannak életerővel. A *Novemberi elégia*, a *Simogató*, a *Randevú*, a *Szürke nyári ég*, a *Szerelem Velencében*, a *Telihold szétzúzott a szobámban* a legmarkánsabb darabjai ennek a ciklusnak. A szépség egyszerűségéről, a sze-

relem metafizikájáról mondanak újat. Átjárást fedeztem fel a *Simogató* és Faludy György *A huszonkettedik szonett* című verse között, amely egyben a kötet mottója is. A *Szerelem Velencében* című versben pedig Thomas Mann egyik főművével, *A halál Velencében* című kisregényvel találkozhattam egy-egy utalás erejéig.

„Kedves, a jóság lavínája is lehet elviselhetetlen, / mint a gonoszság, az ámitás, a csalás, / a mérhetetlen lárma, / de a jóságnál nincs nagyobb alázat” –írja a költő a *Simogató*ban, és ezek

a sorok sokáig visszhangzanak a fülemben. Hiszen a szerelem furcsa természetén ki nem gondolkodott már el?!

A költő trófeái című ciklus a könyv legerjedelmesebb része, a versek a költészetre magára reflektálnak. Találószerű, hogy a szerző Berzsenyi Dániel *A poesis hajdan és most* című művéből emel ki néhány sort mottónak, ezzel fogódzót ad az olvasónak, bevezeti a gondolati műveket, mint amilyen például *A tér taván* című vers.

A kötet címadó darabját, a *Soha véget nem érő szeretkezést* furcsa mód nem az első, szerelmi lírát kibontó ciklusban, hanem *A költő trófeáiban* találok,

és gyorsan kiderül, a hosszúvers nem ölelésről, csókról és szerelmeskedésről szól. Hogy miről? Azt fedezze majd fel az olvasó, ne lőjünk le minden poént előre.

Ebben a ciklusban, de a kötet más verseiben is visszaköszönnek antik gondolkodók, mint Arisztotelész vagy Platón, de Hamvas Béla is megjelenik.

Szerzőnk kortárs költőbarátainak, művészeknek ajánlott versei túlmutatnak az egyszerű, alkalmi köszöntőkön. Kiemelném a sorból a Bogdán Lászlónak, Mandics Györgynek, Kocsis Zoltánnak vagy Konrád Györgynek írt darabokat.

A közéleti témájú versek közül *Márai ébresztése*, *Intimissimi*, *A vers nem lett osztályharcos* a címadó versen kívül talán a kötet legmarkánsabb írásai. A könyvben több olyan szövegre talál az olvasó, amely kultúrtörténeti csemege is, ilyen a *Woodstock Boogie*, *Krudiász*, *Az élet fenntartás illata* vagy *Nikola Tesla fehér galambja*. A vers tehát az emlékezés és a múltidézés helye is.

A kötet záróciklusa, az *Idő-karmerester* tisztelgés az elhunyt írók és művészek előtt, címzettjei között van Kertész Imre, Esterházy Péter, Csoóri Sándor, Bodor Pál, Kocsis Zoltán, Kilin Sándor. A ciklus végén három, az 1956-os magyar forradalomhoz kötődő vers is helyet kap.

Összességében komplex, színes, változatos, tűzzel, szenvedéllyel, akarattal teli verseskötetet tarthat az olvasó a kezében, amelynek sava-borsát a szerelmi líra és a gondolati versek adják meg.

Böszörményi Zoltán: *Soha véget nem érő szeretkezés – Előretolt Helyőrség Íróakadémia, Budapest, 2019*

A NŐK, A BIRTOK ÉS A VÍZ

A *vikomt*, *Az örömlányhoz és a lapszámban is szereplő*, *A kárhozat útja és a Véletlen bolyongás* című versek emlékeztetnek Faludyra. Bálint Tamás nem tizenötödik századi kalandor-csavargó ugyan, de lélekben talán föl szeretne csapni akárki másnak.

Hibalista címmel verseskötetet megjelentetni merész ötlet, az olvasót elijesztheti egy ilyen cím, még akkor is, ha Szentes Zágon minimalista, üde zöldeskékes színek kombinációkat használó kötetborítója egyből odavonzza a tekintetet a kiadványra egy könyvesboltban.

A *Lábjegyzet* című vers mint ha magyarázná a kötet címét, de a többi darab ellentmond annak, hogy itt listaszerű számvetésről

lenne szó: ballépésekről, elszalasztott lehetőségekről.

A másik magyarázat lehetne – lévén szó válogatott és új verseket tartalmazó kötetéről –, hogy a költő azokat a régebbi verseit írta át, s rendezte az újjak mellé kötetbe, amelyekkel nem volt megelégedve. A *Hibalistát* olvasva azonban rájövünk, szinte változtatás nélkül kerültek bele a korábbi könyvek emblematikus darabjai ebbe a kötetbe, mint a *-40, 43°C*, *Vásson halakkal*, a korábbi könyvének címadó verse, *A pap leánya birtokostul*, vagy a szintén kötet-címadó, a *Visszaút a fekete folyón*.

Hogy melyek a régi és az új versek, nincs megjelölve, a szerkesztői-szerzői szándék ezzel nem más, mint új verseskötetként értelmez(tet)ni a kötetet. Egységes, jól felépített szerkezetű

könyv, nem tagolódik ciklusokra, a versek mintha „beszélgetnének” egymással. Nincs benne olyan szöveg, amit átugornánk, vagy kilógna a sorból, egyetlen lenne. A formavilág kimunkált, a szonettek, álszonettek, balladisztikus hangvételű versek, klasszikusabb formájú balladák, rövidebb, ri-

vers

Oláh András

Villon balladája a Vörös Fiakerről

Mint péklapát, csapott nyakon a kétség, mert szépszerelmem, Klára, elhagyott. Mért rám borítja Isten minden mérgét, a magánytól úgyis halálra fagyok. Az életem, ím, cserepekre hullott, s emlékeimből kiszáradt a nyár. Minden, ami volt, most mögöttem kullog, és lassan-lassan belepi a sár. Fagyos álmok közt birkózom a széllel, remélve, hogy a nap egyszer kisüt. De mért van mégis mindennap csak éjjel? S miért fagyok száműzött mindenütt?

Keresek egy régi, eltékozolt múltat, az utamat postakocsin járom. A színek itt már régen elpusztultak, hogy a hiány s az üresség fájjon. Kihátrált belőlem minden, mi szépség, s bár itt vagyok – de szívem megszökött. Mintha vendéglőben verne ki az éhség, a gyomrom mondott most csütörtököt. A csókok helyett csak vágy gyűlt a mába, azt várva, hogy a helyére tegyük. Így rekedek benned, mint egy árva, de mért fagyok száműzött mindenütt?

A vöröslámpák alatt felzokogtam: ó, hányszor adtak nekem életet! De enyém csak az, mit szívembe zártam, a sárba fojtott, szűk emlékezet. Hívtam Istent a lóversenypályára, tán föltehetné ő is mindenét. Így maradhatnánk egymásnak árvája, egy megtagadott múltért, semmiért. Öngyilkos ösztön marakodik rajtam, az álmaimra hideg tél feküdt, kőborgok, füttyülve, egymagamban, míg egy vörös fiaker el nem üt...

mes-ritmusos versek és epikusabb, prózaversszerű darabok arra utalnak, Bálint Tamás tudatosan építkező, formai zsonglőr.

Óhatatlanul eszünkbe jut a versek kapcsán Faludy György káprázatosan szép szerelmi lírája és a Villon-átköltései. Csak megerősíteni tudom Orbán János Dénes fülszövegben írt kijelentését: B. T. „legérzedelmesebb neovillon”. A *vikomt*, *Az örömlányhoz és a lapszámban is szereplő*, *A kárhozat útja és a Véletlen bolyongás* című versek a nagy költőfejedelmet idézik. Bálint Tamás nem tizenötödik századi kalandor-csavargó ugyan, de lélekben talán föl szeretne csapni akárki másnak. *Véletlen bolyongás* című versében írja: „Az útirányt megszabva falként támogattak / üres zsebeim, oldalról majd” szétlapítva, / amíg

a városig (hol inger a garatnak / a nyüzsgés, és egyéb, a szíveket mi szítja) / a pusztán át elértem. S habár eltaszít a / hamisan csillogó főúri lét magától, / befogad elrejt megannyi szűk síkator.”

Izgalmas az is, hogy a költőfejedelem mellett miként illeszkedik ez a líra Orbán János Dénes költészetéhez, tovább vive ezt a lírai hagyományt. A *Szolgalelkek* vagy *A kedv csütörtöke* hasonló témákat tár elénk, mint *OJD Hivatalnok-líra*, illetve a *Verecke híres útján, át Kocsárdon* című versei.

A székelyudvarhelyi születésű, villoni poéta nagy költőktől tanult mesterséget, ami meg is látszik lírája igényességén.

Bálint Tamás: *Hibalista. Előretolt Helyőrség Íróakadémia, Budapest, 2017*